

4. *Beja, M.* A Poor Trait of the Artless: The Artiste Manqué in James Joyce / Morris Beja // *James Joyce Quarterly*. – Vol. 26, No. 1 (Fall 1988). – P. 89–104.
5. *Buyachek, M.* Proust, the Suffering Artist / Matthew Buyachek [Electronic Resource]. – University of Nevada, Las Vegas. – 2014. – Mode of Access : <https://digitalscholarship.unlv.edu/award/16>. – Date of Access : 16.12.2017.
6. *Бахтин, М. М.* Эстетика словесного творчества: сб. избр. тр. / М. М. Бахтин; примеч. С. С. Аверинцева, С. Г. Бочарова. – М. : Искусство, 1979. – 423 с.
7. *James, H.* Preface to “The Lesson of the Master” / Henry James // *The Art of the Novel: Critical Prefaces* / H. James; with an introd. by R. P. Blackmur; and a new foreword by Colm Tóibín. – Chicago: Univ. of Chicago Press, 2011. – 400 p.
8. *Елистратова, А.* Предисловие / А. Елистратова // *Повести и рассказы / Г. Джеймс*. – М.: Худож. лит., 1974. – С. 3–18.
9. *Beebe, M.* Ivory Towers and Sacred Founts: The Artist as Hero in Fiction from Goethe to Joyce / Maurice Beebe. – N.Y.: New York Univ. Press, 1964. – 323 p.
10. *Langston, J.* Writing Herself In: Mother Fiction and the Female Künstlerroman / Jessica Langston [Electronic Resource]. – McGill University, Montreal. – 2004. – Mode of Access : http://digitool.library.mcgill.ca/webclient/StreamGate?folder_id=0&dvs=1521212876314~746. – Date of Access : 15.01.2018.
11. *Котелевская, В. В.* О двух трактовках творческого субъекта в немецком романе о художнике / В. В. Котелевская // *Изв. ЮФУ. Филологические науки*. – № 1 (2013). – С. 36–41.
12. *Делёз, Ж.* Мишель Турнье и мир без Другого / Ж. Делёз // *Пятница, или тихоокеанский лимб / М. Турнье*. – СПб.: Амфора, 1999. – С. 282–302.
13. *Rich, A.* On Lies, Secrets, and Silence: Selected Prose 1966–1978 / Adrienne Rich. – N. Y.: W. W. Norton & Company, 1995. – 320 p.

The article deals with the genre specificity of P. Taylor’s novel «In the Tennessee Country». Analyzed within the genre paradigm of the Künstlerroman it can also be called a novel about “artiste manqué”, a failed artist.

Поступила в редакцию 30.03.18

І. Б. Лапцёнак

РЭЦЭПЦЫЯ ТВОРЧАСЦІ ЯНКІ МАЎРА Ў ЛІТАРАТУРНАЙ КРЫТЫЦЫ 20–30 ГГ. XX СТАГОДДЗЯ

У артыкуле разглядаецца, якімі крытэрыямі кіраваліся крытыкі пры ацэнцы творчасці дзіцячых пісьменнікаў у перыяд станаўлення беларускай дзіцячай літаратуры. Шляхам аналізу крытычнай рэцэпцыі творчасці Янкі Маўра на аснове выкарыстання параўнальна-тыпалагічнага і структурна-функцыянальнага метадаў вызначаны падыходы да вывучэння літаратурнай спадчыны ў 20–30-я гг. XX стагоддзя, раскрыты іх змест, вылучаны галоўныя канцэптуальныя ўстаноўкі, якія аказалі ўплыў на развіццё літаратурнага працэсу.

Перыяд 20–30-х гг. XX стагоддзя – асноватворны ў фарміраванні першаснага крытычна-рэцэптыўнага асэнсавання беларускай дзіцячай літаратуры. Менавіта да гэтага часу адносяцца найбольш плённыя этапы творчай дзейнасці Янкі Маўра (1883–1971) – пачынальніка беларускай дзіцячай літаратуры, заснавальніка яе прыгодніцкага і навукова-пазнавальнага жанраў. Пісьменнік умела выкарыстоўваў мастацкія прыёмы класікаў прыгодніцкай літаратуры, сярод якіх Ж. Верн, М. Рыд, Ф. Купер. У яго творчасці сустракаюцца рэмінісцэнцыі з твораў Д. Дэфо, А. Дзюма, Г. Эмара, Л. Бусенара, Г. Хагарда і інш. Яго наватарскія пошукі трымаліся на цеснай сувязі з літаратурнымі (у тым ліку, сусветнымі) традыцыямі і таму не заўсёды ўпісваліся ў ідэйна-функцыянальную парадыгму часу.

Першыя мастацкія творы Я. Маўра (Івана Міхайлавіча Фёдарова) былі надрукаваны ў пачатку другога дзесяцігоддзя мінулага стагоддзя, у перыяд стварэння беларускай савецкай дзіцячай літаратуры, калі ў краіне адсутнічаў трывалы вопыт выдання дзіцячых кніг. Выпуск першага часопіса на беларускай мове ў паслякастрычніцкі час пад назвай «Зорка» быў наладжаны ў 1921 г. Часопіс «Беларускі піянер» пачаў сваю дзейнасць у 1924 г. У 1921 г. было створана Дзяржаўнае выдавецтва БССР, на яго аснове ў 1924 г. – Беларускае дзяржаўнае выдавецтва (БДВ). З гэтага часу пачаўся сістэматычны выпуск дзіцячай літаратуры – перакладных твораў, кніг беларускіх савецкіх пісьменнікаў. Найчасцей аўтарамі кніг для дзяцей былі вядомыя пісьменнікі, якія, побач з асноўнай літаратурна-творчай дзейнасцю, займаліся напісаннем твораў для дзяцей (З. Бядуля, Я. Купала, Я. Колас, М. Чарот, А. Александровіч, А. Дудар і інш.). Я. Маўр стаў першым пісьменнікам у Беларусі, які трывала звязаў свой творчы лёс выключна з літаратурай для дзяцей.

Большая частка яго літаратурнай спадчыны была створана ў даваенны перыяд. У 20-я гг. XX стагоддзя пісьменнік напісаў знакавыя для нацыянальнай літаратуры творы, сярод якіх першая навукова-фантастычная аповесць «Чалавек ідзе»; аповесці, створаныя ў жанры прыгодніцкай і навукова-пазнавальнай літаратуры – «У краіне райскай птушкі» і «Сын вады»; раман «Амок» – першы ва ўсёй савецкай дзіцячай літаратуры водгук на канкрэтныя гістарычныя падзеі ў форме буйнога праявінага твора; драматычныя апавяданні «Слёзы Тубі», «Незвычайная прынада», «Лацароні»; фантастычныя казкі «Вандраванне па зорках», «Пекла» і інш. Нягледзячы на колькасць і важкасць твораў, выдадзеных Я. Маўрам, яго спадчына надзвычай рэдка выступала асэнсаваным аб'ектам літаратурна-крытычнай рэцэпцыі, як і іншыя творы беларускай дзіцячай літаратуры гэтага часу. Сярод фактараў, якія паўплывалі на адсутнасць крытычных даследаванняў творчасці пісьменніка, найбольш істотнымі былі наступныя: позняе вылучэнне беларускай дзіцячай літаратуры ў асобную галіну (беларуская дзіцячая літаратура – самая маладая з усходнеславянскіх дзіцячых літаратур) і, адпаведна, запоздалае ўтварэнне нарматыўнай сістэмы ацэнак твораў дзіцячай літаратуры (патрэбны быў час для назапашвання і асэнсавання мастацкага матэрыялу ў кантэксце адпаведнай функцыянальнай мадэлі).

Да ліку першых крытычных работ у айчынным друку, прысвечаных творчасці Я. Маўра, належалі малаколькасныя рэцэнзіі, якія з'явіліся напрыканцы другога дзесяцігоддзя. У прыватнасці, у 1928 г. у часопісах «Працаўнік асветы» і «Полымя» былі размешчаны рэцэнзіі на аповесць «Сын вады», у якіх выявіўся пераважна пралеткультаўскі падыход. Так, у рэцэнзіі, змешчанай пад псеўданімам «Настаўнік», яскрава адбілася накіраванасць крытычнай рэцэпцыі на фарміраванне чысціні пралетарскага светапогляду пісьменніка [1, с. 16]. Адпаведны падыход знайшоў увасабленне і ў рэцэнзіі Я. Дорага на аповесць «Сын вады». Сярод адметных рыс ідэйна-змястоўнага напаўнення ён вылучыў краязнаўчы характар аповесці, адсутнасць у ёй ухілаў у бок «тандэнтнае экзотыкі, якая звычайна пануе ў гэтым літаратурным жанры», жывую і цікавую фэбулу. У той жа час крытык падкрэсліў немэтазгоднасць увядзення ў твор персанажаў, якія класава не адпавядаюць пралетарскай ідэалогіі [2, с. 165]. У цэлым ацэнку творчасці Я. Маўра ў першых вопытах яе крытычнай рэцэпцыі можна назваць нейтральна-станоўчай. Рысы індывідуальнасці пісьменніка як творчай асобы, ідэйна-эстэтычныя якасці яго багатай спадчыны фактычна не падвяргаліся рэцэпцыі ў вышэйадзначаны перыяд. У той жа час, улічваючы малаколькаснасць крытычных работ і недастатковую распрацаванасць паказчыкаў ацэнкі твора ў дзіцячай літаратуры ў беларускай літаратурнай крытыцы, можна сцвярджаць, што адметнасць крытычнай думкі істотна не паўплывала на своеасаблівасць творчых устаноў Я. Маўра ў 20-я гг. XX стагоддзя.

У пачатку 30-х гг. XX стагоддзя наглядалася пагаршэнне грамадска-палітычнага клімату ў краіне. Крытыка зрабілася сродкам жорсткага ідэалагічнага кантролю [3, с. 191]. У ёй адлюстраваліся праявы ваяўнічанаступальнай палітыкі РАППА. Часопіс «Маладняк» стаў органам БелАППА. Менавіта ў гэты час у «Маладняку» з'явілася адна з першых яскрава адмоўных рэцэнзій на фантастычную казку Я. Маўра «Пекла»: крытык прапанаваў «зняць кнігу» з паліц кнігарань як шкоднае выданне [4, с. 160]. Фармальна гэта было выступленне супраць твора, насычанага «чартоўшчынай» і рэмінісцэнцыямі з буржуазнай літаратуры (падабенства з фэбулай «Паўстання анёлаў» А. Франса), аднак на самой справе карані адмоўнай рэцэпцыі знаходзіліся глыбей, у аўтарскай іроніі, якая мела негатыўную ідэалагічную афарбоўку (піянер, галоўны герой твора, «наводзіць парадак» у пекле, кіруючы «сынэдрыёнам» чарцей, д'яблаў і нячысцікаў).

З 30-х гг. XX стагоддзя пачынаецца другі этап творчай дзейнасці Я. Маўра. Лічыцца, што пісьменнік, насыціўшыся «экзатычным», іншаземным матэрыялам, вырашыў звярнуцца да жыццёвай рэальнасці, якая яго акружала, і глабальных перспектыв яе пераўтварэння. У гэты час былі напісаны аповесць «Палескія рабінзоны», якая расказвала аб прыгодах падлетка ў Палессі, утапічная «Аповесць будучых дзён» пра камуністычную будучыню СССР, прыгодніцкая аповесць «ТВТ», у якой праз гульню раскрывалася тэма працоўнага выхавання маленькіх грамадзян. На наш

погляд, творчае пераасэнсаванне ідэйна-тэматычнай накіраванасці твораў узнікла пад непасрэдным уздзеяннем ідэалагічных прыярытэтаў вышэйадзначанага перыяду і тэндэнцый развіцця літаратурнага працэсу ў СССР.

Адлюстраванне сучаснасці з'яўлялася трэндам развіцця савецкай літаратуры 30-х гг. XX стагоддзя. У гэты час створаны «Узнятая цаліна» М. Шолахава, «Гідрацэнтраль» М. Шагінян, «Краіна Муравія» М. Твардоўскага, «Брускі» Ф. Панфёрава і інш. Адпаведная тэматыка была прыўнесена і ў дзіцячую літаратуру. Сярод «заказных» тэм: адлюстраванне жыцця савецкай краіны, яе вытворчасці, удзелу маладых кадраў у будаўніцтве сацыялізму, дзейнасці піянерскай арганізацыі.

З пачатку трэцяга дзесяцігоддзя мінулага стагоддзя творчасць Я. Маўра стала трывалым аб'ектам крытыкі і гэта сказалася не толькі ў рэцэнзіях на асобныя яго творы, але і ў крытычным аналізе ўсёй яго літаратурнай дзейнасці. У шматлікіх літаратурна-крытычных работах творы Я. Маўра папярэдняга перыяду часта станавіліся прадметам крытычнай пераацэнкі. Да заганных тэндэнцый былі залічаны: некрытычнае стаўленне пісьменніка да сусветнай літаратурнай спадчыны, адрыв ад рэальнай праўды жыцця, імкненне да дэталёвага апісання фантастычных прыгод. Адпаведныя элементы крытычнай рэцэпцыі, выяўленыя нярэдка ў катэгарычнай форме, на наш погляд, не маглі не паўплываць на светаўспрыманне пісьменніка і змяненне яго творчых прыярытэтаў. Аднак выкрывальны пафас і адмоўная афарбоўка крытычнай рэцэпцыі не зніклі ў ацэнцы літаратурнай спадчыны Я. Маўра 30-х гг. XX стагоддзя, нягледзячы на змяненне тэматычнай адметнасці твораў і імкненне адпавядаць павевам часу. Творчасць пісьменніка разглядалася пад яркай сацыялагічным позірам.

У 1931 г. выйшаў першы артыкул аб творчасці Я. Маўра ў форме літаратурна-крытычнага агляду – «Да пытання аб дзіцячай кнізе ў БССР (Творчасць Янкі Маўра)» Э. Галубка. Адным з перадавых аспектаў тэматычнай адметнасці «Палескіх рабінзонаў» крытык назваў новую сацыяльную трактоўку сюжэта, барацьбу з ворагамі ў СССР, але адзначыў, што нісьменнік не ў поўнай ступені выканаў сацыяльны запыт грамадзян краіны, што праявілася ў адсутнасці пэўных запатрабаваных сюжэтаў: «Некаторыя чытачы цікавяцца далейшым жыццём хлапцоў і на запытаньне, што-б яны хацелі чытаць, адказвалі, што іх вельмі цікавіць апісаньне таго, як гэтыя хлопцы, скончыўшы БДзУ, працуюць у якасці інжынэраў па асушцы балот і на пабудове электрычнай станцыі на Палесі – месцы іх ранейшых прыгод» [5, с. 106]. Э. Галубок пры гэтым спасылаўся на меркаванні чытачоў, якія, паводле яго слоў, указалі на ідэалагічную памылку, дапушчаную пісьменнікам: не апісаў у творы, як жывуць Віктаравы і Міронавы бацькі і ці ў калгасе яны. На думку крытыка, дзіцячая кніга павінна арганізоўваць свядомасць дзяцей у бок разумення глыбокіх сацыяльных працэсаў.

Крытычная рэцэпцыя 30-х гг. XX стагоддзя была накіравана супраць тэорыі «класавага замірэння», неарамантызму, паглыбленага псіхалагізму. Асабліва негатыўнымі былі адносіны да тэорыі «мастацтва дзеля мастацтва»,

як адрыву ад рэчаіснасці, уцякання ад рэальнага жыцця: «Эстэтыка, кволая пяшчотная прыгожасьць (усялякія ідыліі лебедзяў, ціхіх паркаў, палымне-ючых захадаў, жоўтых лістоў, якія павольна асыпаюцца, млява-пяшчотных гукаў раяля і г.д.) якраз адпавядае густу буржуазіі часоў заняпаду буржуазнае клясы» [6, с. 87]. Нават тэорыя «жывога чалавека», згодна з якой пралетарская культура павінна паказваць жывых людзей, а не плакатных герояў, была крытычна пераацэнена. Сцвярджалася, што яна «тоіць у сабе падазроны прысмак» і можа пацягнуць за сабой памылковыя тлумачэнні: «Азначэнне “жывы чалавек” можа быць вытлумачана як аполёгія “агульна чалавечага”, як супроцьстаўленне “клясаваму чалавеку”. Таксама “психолёгізм” можа абярнуцца ў індывідуалістычны “самааналіз”, у інтэлігэнцкае “калупаньне” ў душы» [7, с. 124].

Пастановы «Аб класава-варожых вылазках на фронце беларускай савецкай літаратуры» (1933) і «Аб фактах прасочвання нацыянал-дэмакратычных уплываў у мастацкай літаратуры» (1933) актывізавалі барацьбу за ідэйную чысціню літаратуры, супраць палітычных памылак. Крытычнай рэцэпцыі падвергліся нават творы класікаў літаратуры. На Усебеларускай нарадзе па дзіцячай літаратуры (1933) шырока абмяркоўвалася пытанне аб неабходнасці стварэння прафесійнай крытыкі дзіцячай літаратуры, была пастаўлена задача ахопу крытычнай думкай кожнага мастацкага твора. У сваім выступленні загадчык Культпропу ЦК КП(б)Б М. Ляўкоў вызначыў галоўныя арыенціры ідэйна-тэматычнага ракурсу дзіцячай літаратуры: дзіцячая літаратура не можа быць адарвана ад працэсаў палітычнага, культурнага і гаспадарчага жыцця, павінна паказваць абвостраную класавую барацьбу ў краіне, выкаркоўванне рэштак капіталізму ў эканоміцы, свядомасці і псіхіцы людзей [8, с. 1]. Мастацка-эстэтычныя задачы літаратуры былі пастаўлены на Усебеларускай нарадзе ў дыдактычным ракурсе: праз кнігу трэба выходзіць дзяцей у духу інтэрнацыяналізму, прывучаць іх да працоўных працэсаў, без сухога дыдактызму ў вобразнай форме павялічваць навуковыя веды дзяцей, развіваць у іх багатую фантазію на грунце ведання рэчаіснасці, імкненне да вынаходніцтва, авалодвання тэхнікай. Сацыяльна-класавы падыход быў аб’яўлены асноўным прынцыпам пабудовы мастацкага твора незалежна ад яго жанравай формы і тэматыкі: «творчы падыход пісьменніка і да рэалістычна-гістарычнага твору і да твору прыгодніцкага, і да твору пэрсpekтыўна-фантастычнага жанру – у першую чаргу залежыць ад тэй клясавай мэтаймкнёнасці пісьменніка, якою ён захапляе, арганізуе сьвядомасць маладога чытача» [9, с. 3].

Вышэйадзначаныя ўстаноўкі знайшлі яскравае ўвасабленне ў літаратурна-крытычнай рэцэпцыі творчасці Я. Маўра. У артыкуле «Дзіцячая літаратура патрабуе сур’ёзнай увагі» (1933) В. Селіванава абвінаваціла пісьменніка ў апалітычнасці, назвала «небяспечнай» яго цягу да «чыстай прыроды», якая, на яе думку, была выклікана «яшчэ непераможанай аўтарам дробна-буржуазнай абмежаванасці яго сьветапогляду», у выніку чаго грамадска-

сацыяльныя праблемы з'яўляліся для пісьменніка ўсяго толькі фонам, які зацямніў шматгранны сацыяльны свет «вялізнай масай прыродна-геаграфічных фактаў» [9, с. 3].

Сацыялагічны падыход выкарыстоўваўся не толькі пры разглядзе ідэйна-тэматычнай спецыфікі твора, але і падчас аналізу яго жанравай адметнасці. У артыкуле «Творчыя праблемы дзіцячай літаратуры (аб утапічнай і экзатыка-рэвалюцыйнай аповесці Янкі Маўра)», змешчаным у зборніку «Аб дзіцячай літаратуры» (1934), Я. Бранштэйн выступіў супраць меркаванняў вульгарызатарскай крытыкі аб тым, што ўтапічная і гісторыка-рэвалюцыйная аповесць – гэта «ўцвяжэнне ад сацыялістычнага будаўніцтва» і «адыход у фантастыку» [10, с. 21]. Крытык назваў Я. Маўра «піонерам і адзіным прадстаўніком экзатыка-рэвалюцыйнай і ўтапічнай аповесці» [10, с. 25]. Ён ухваліў смеласць творчых пошукаў пісьменніка, звязаную з апрацаваннем новых жанраў. Жанр «Аповесці мінулых дзён» Я. Бранштэйн вызначыў, як «змешаную часова-прасторавую ўтопію». З аднаго боку, ён становіцца асцярожным з'яўленнем новага жанру ў літаратуры і ўключэнне ў яго новых рэалій, з другога – адзначыў, што не бачыць практычнай перспектывы ў развіцці жанру ўтопіі на новай глебе: «Прасторавая ўтопія ў сучасны момант – у век радыё, тэлеграфа, газет – пачынае губляць сваё апраўданне, бо вымушана адмовіцца ад матыву “далёкай невядомай краіны ўтопіі”. Няма цяпер такіх неведомых краін, пакрытых таемнай утопіяй (калі не лічыць планетарных утопій); тым менш можна гаварыць у такім сэнсе пра СССР» [10, с. 35]. На думку Я. Бранштэйна, Я. Маўр суб'ектыўна ўсвядоміў задачу крытычнай пераацэнкі буржуазных канонаў, выкарыстоўваючы ранейшыя метады і прыёмы ў стварэнні новага жанру – перабольшваў эмпірызм фактаў, злоўжываў навучальным дыдактызмам, грашыў падачай звестак у мастацкім творы згодна дзіцячага чытацкага разумення, не кіруючыся грунтоўнай навуковай асновай: «дзіцячая непасрэднасць, палітычная наіўнасць і лірычны гумар пазбаўляюць малюнак гэтых працэсаў той суровай рэальнасці, якая неабходна для рэалістычнага паказу» [10, с. 40].

Нават мова твораў пісьменніка была ацэнена як «класава нявызначаная». Ф. Кармазаў, аўтар рэцэнзій на «Амок», змешчанай у «Крытыка-бібліяграфічным бюлетэні» (1934), вылучыў прастату, лаканічнасць і выразнасць як рысы, асабліва важныя для мовы дзіцячай літаратуры, але пры гэтым адзначыў, што мова Я. Маўра – класова недыферэнцыраваная: «Пісьменнік не ўлічыў, што мовы наогул не існуе, што мова – паняцце класавае» [11, с. 13]. На яго думку, апошняе адмоўна ўплывае на палітычную вытрыманасць ідэі твора і яго адзінства.

У другой палове 30-х гг. XX стагоддзя ў нацыянальнай літаратуры з'яўляюцца ілюстрацыйныя, кан'юнктурныя творы, пазбаўленыя глыбокага зместу. Перад літаратурай ставяцца агітацыйна-прапагандысцкія задачы. Крытыка становіцца яшчэ больш жорсткай. У артыкуле С. Давідовіч «Янка Маўр» (1936) няўдалымі аб'яўлены такія творы пісьменніка, як «Чалавек ідзе», «Амок», «У краіне райскай птушкі» і інш. Акрамя ранейшых

абвінавачванняў у дыдактызме, падмене мастацкай формы публіцыстыкай, панаванні геаграфічнага матэрыялу, узніклі і больш сур'ёзныя: «галоўнае, што ў гэтых творах выпукляецца, гэта слабое ўяўленне пісьменніка аб тэорыі марксізма-ленінізма, адсутнасць яснага, правільнага ўсведамлення класавых і партыйных суадносін у тых краінах, аб якіх ён піша» <...> «недастатковая актыўнасць Маўра ў літаратурнай грамадскасці ў гады разгорнутай класавай барацьбы на літаратурным фронце за савецкую літаратуру» [12, с. 3].

Такім чынам, на прыкладзе крытычнай рэцэнцыі творчасці Я. Маўра выяўлена, што адметнасць літаратурнай крытыкі перыяду 20–30-х гг. праявілася ў дамінаванні знешніх умоў (палітычных, ідэалагічных прыярытэтаў, сацыяльных фактараў), якія прадвызначалі характар крытыкі, яе метадалагічную вастрыню. Выяўлена, што дзіцячая літаратура адчула на сабе не меншы ўплыў звонку, чым літаратура для дарослых.

Ідэйна-эстэтычны змест і тэматычныя напрамкі твораў Я. Маўра ў значнай ступені былі абумоўлены грамадска-палітычнай сітуацыяй часу, развіццём літаратурнага працэсу і тэндэнцыямі станаўлення савецкай дзіцячай літаратуры. У той час як адметнасць крытычнай думкі 20-х гг. XX стагоддзя (прэваліраванне сацыялагічнага падыходу) істотна не паўплывала на своеасаблівасць творчых устаноў Я. Маўра па прычыне адсутнасці шырокага літаратурна-крытычнага руху ў галіне дзіцячай літаратуры ў адзначаны перыяд, то ў наступным дзесяцігоддзі пад непасрэдным уздзеяннем ідэалагічных канонаў часу і метадалагічнай заостранасці літаратурнай крытыкі адбылося кардынальнае пераасэнсаванне пісьменнікам ідэйна-тэматычных напрамкаў літаратурнай творчасці.

ЛІТАРАТУРА

1. Настаўнік [Рэцэнзія] / Настаўнік // Працаўнік асьветы. – 1928. – № 12. – С. 16. – Рэц. на кн. : Маўр, Я. Сын вады / Я. Маўр. – Менск : БДВ, 1928. – 106 с.
2. Дораг, Я. [Рэцэнзія] / Я. Дораг // Полымя. – 1928. – № 8. – С. 165. – Рэц. на кн. : Маўр, Я. Сын вады / Я. Маўр. – Менск : БДВ, 1928. – 106 с.
3. Мушы́нскі, М. І. Крытыка і літаратуразнаўства / М. І. Мушы́нскі // Гісторыя беларускай літаратуры XX ст. : у 4 т. / Нац. акад. навук Беларусі, Ін-т літ. імя Я. Купалы. – Мінск : Беларус. навука, 1999. – Т. 2. – С. 167–209.
4. Ага. Пякельная кніжка / Ага // Маладняк. – 1930. – № 2. – С. 159–160.
5. Галубок, Э. Да пытання аб дзіцячай кнізе ў БССР (Творчасць Янкі Маўра) / Э. Галубок // Узвышша. – 1931. – № 5. – С. 102–113.
6. Ліма́ноўскі, Я. Аб культурнай орыентацыі / Я. Ліма́ноўскі // Маладняк. – 1930. – № 5. – С. 81–97.
7. Гу́рштэ́йн, А. Проблема пролетарскай літаратуры / А. Гу́рштэ́йн // Маладняк. – 1930. – № 8–9. – С. 117–125.
8. Створым высокаякасную дзіцячую мастацкую літаратуру (3 выступленьня загадчыка Культпропу ЦК КП(б)Б тав. Ляўкова на Усебеларускай нарадзе па дзіцячай літаратуры) // ЛіМ. – 1933. – 2 чэрв. – С. 1.